

De aanstootgevende wijsheid van het kruis 1 Korinthe 1.18-31

Rev Dr Jos M. Strengholt

Zamalek 2011; Arnhem -Nijmegen 2020

Door alle eeuwen heen heeft de Kerk God geprezen voor het kruis waaraan Jezus Christus gestorven is. eens naar deze woorden van de heilige Theodore (758–826), een Grieks-orthodoxe heilige:

O kostbaarste gave van het kruis! Hoe schitterend is het om te zien! [...] Het is een boom die leven voortbrengt [...] die licht verspreidt [...]; die naar het paradijs leidt [...] Het is het hout waarop Christus is opgeklommen als een koning die zijn strijdwagen bestijgt, om de duivel te verslaan die de macht van de dood had toegeëigend en om de mensheid te bevrijden. [...] Dit hout [...] heeft de gevolgen van de zonde genezen en de wonden die de verderfelijke draak onze natuur had toegebracht. Die hoogste wijsheid [...] heeft de grootspraak en de dwaze hoogmoed van de wijsheid van de wereld ontmaskerd. *(uit zijn Oratio in Adorationem Crucis)*

De Kerk prijst het kruis van Christus, terwijl mensen buiten de Kerk het dwaasheid vinden. Hoe komt het dat wij zo'n totaal andere kijk hebben op het hart van het christelijk geloof?

1. De wijsheid en kracht van de wereld

De oude Grieken waren helemaal in de ban van de filosofie. Herodotus, de grote Griekse geschiedschrijver uit de oudheid, zegt:

"Alle Grieken zijn vol ijver voor allerlei vormen van wijsheid."

Voor iedereen die in de tijd van de vroege Kerk serieus nadacht – de wijze en wetenschappelijk denkende mensen van het Romeinse Rijk – was het idee dat God als mens naar deze wereld zou komen om aan een kruis te sterven, volkomen belachelijk.

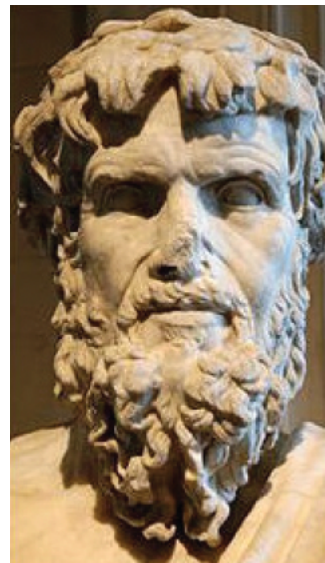
Hoe kan een verstandig mens geloven dat God mens wordt? Luister maar naar de Griekse schrijver Celsus, die het christendom aanviel:

God is goed, mooi en gelukkig; Hij is het allermooiste en allerbeste. Als Hij dan zou afdalen tot de mens, zou dat voor Hem een verandering betekenen: van goed naar slecht, van mooi naar lelijk, van geluk naar ongeluk, van het beste naar het slechtste. Zo'n verandering zou God nooit accepteren!

De conclusie van de intellectuelen was duidelijk: God kan zoiets eenvoudigweg niet doen.

En het idee dat die God ook nog aan een kruis zou sterven, was voor hen nog absurder.

Ongeveer honderdvijftig jaar geleden werd op de Palatijn in Rome een gebouw opgegraven. In de tweede eeuw was het een *Paedagogium*, een internaat voor jongens. We weten dat daar een christelijke jongen woonde die Alexamenos heette.

Hoe weten we dat?

Op een muur had een andere jongen een tekening gekrast van een kruis met daarnaast een jongen. Aan het kruis hing geen mens, maar een gekruisigde ezel. Onder de tekening stond in kinderlijk handschrift:

Alexamenos aanbidt zijn god.

Een van de jongens had deze godslasterlijke tekening gemaakt om de spot te drijven met de domheid van Alexamenos, die iemand vereerde die aan een kruis gestorven was.

Voor de meeste mensen in de tijd van de apostel Paulus was het idee dat wij een Heere aanbidden die als een misdadiger gekruisigd werd, compleet ondenkbaar. Jezus zag eruit als de grootste misdadiger en verliezer die je je maar kon voorstellen.

God kan toch geen mens worden? En het idee dat Hij vervolgens aan een kruis gestorven zou zijn, maakte het volgens de beste wetenschappelijke en filosofische denkers van die tijd alleen maar belachelijker.

Ook de godsdienstige mensen, de Joden, vonden de christelijke boodschap schokkend.

Voor hen was de boodschap van het kruis een struikelblok, zegt Paulus. Het Griekse woord voor "struikelblok" is *skandalon*; dat betekent letterlijk iets schandaligs.

In de wet van Mozes lezen we:

"Wanneer er in iemand een zonde is waarop een doodvonnis staat, en hij ter dood gebracht is en u hem aan een paal hangt, dan mag zijn dode lichaam niet aan de paal overnachten, maar u moet hem beslist diezelfde dag begraven. Want een gehangene is door God vervloekt. Zo mag u uw land, dat de HEERE, uw God, u als erfelijk bezit geeft, niet verontreinigen."
(Deuteronomium 21:22-23)

Dus om te denken dat Jezus aan het kruis de wijsheid en de kracht van God is, was voor hen onvoorstelbaar. Volstrekt ondenkbaar. Net zoals de islam vandaag de dag ontkent dat God ooit mens zou kunnen worden of dat een goede profeet als Jezus aan een kruis gestorven zou zijn.

Het gaat in tegen al onze natuurlijke godsdienstige gevoelens om te geloven dat de almachtige God Zichzelf zou vernederen door mens te worden. Ons natuurlijke godsdienstige gevoel zegt immers dat goede mensen door God beloond worden en slechte mensen gestraft.

2. De wijsheid en kracht van God

Het evangelie van Jezus Christus is dus altijd onbegrijpelijk geweest.

We hebben allemaal onze eigen voorstellingen van God en van wat Hij wel of niet kan doen. Maar juist om het idee onderuit te halen dat wij mensen God in een hokje kunnen stoppen dat bepaald wordt door onze eigen logica, onze eigen wijsheid en onze eigen godsdienstige ideeën, heeft God ervoor gekozen de mensheid te redden door de dwaasheid van mens te worden en aan een kruis te sterven.

Door de boodschap van het kruis onmaskert God alle intellectuelen die hun eigen verstand en hun zelfbedachte ideeën over god vereren, maar de Heere, onze God, en Zijn openbaring in Zijn Zoon Jezus Christus verwerpen.

En met diezelfde evangelieboodschap ondermijnt God ook het zelfvertrouwen van alle godsdienstige mensen die prachtige ideeën over God hebben, maar Jezus niet als hun Heere en God kunnen aannemen omdat Hij hun niet genoeg wonderbaarlijke bewijzen gaf die pasten binnen hun vooraf gevormde theologie.

De reden waarom Paulus dit onderwerp aansnijdt in zijn brief, is dat de gemeente in Korinthe verdeeld was. Veel gemeenteleden hadden hun Griekse filosofie of hun Joodse theologie de gemeente binnengebracht, waardoor de gemeenschap uit elkaar dreigde te vallen. Ook Paulus zelf kreeg veel kritiek.

Velen vonden dat Paulus het evangelie niet bracht volgens de beste regels van de Griekse welsprekendheid. Hij maakte niet genoeg indruk.

Veel filosofische stromingen uit die tijd legden niet alleen de nadruk op de inhoud van hun onderwijs, maar net zo goed op een mooie voordracht. Welsprekendheid werd gezien als een gave van boven.

Voor de Joden was een mooie voordracht minder belangrijk dan voor de Grieken. Zij waren vooral gericht op het ontvangen van bevestiging door wonderen. Zij vonden dat Paulus te weinig wonderen deed en twijfelden daarom aan zijn gezag als apostel. Hij kwam zwak over.

Als u zich herinnert hoe Paulus zijn brief begon, dan schreef hij in hoofdstuk 1:

"...dat u in alles rijk bent geworden in Hem, in alle spreken en alle kennis..."

En even verder:

"...zodat het u aan geen enkele genadegave ontbreekt..."

De gemeente van Korinthe zag zichzelf als een gemeente van topniveau als het ging om welsprekendheid en charismatische gaven. Indrukwekkende toespraken, krachtige wonderen. Maar juist door die houding scheurden zij het lichaam van Jezus Christus uiteen.

Daarom zegt Paulus tegen de gemeente:

'Kijk eens naar jezelf. Hoe kun je zulke maatstaven de gemeente binnenbrengen? Waarom neem je die hooghartige kijk op welsprekendheid over? Waarom bekritiseer je mij omdat ik geen groot wonderdoener ben? Kijk eens naar jezelf. Zijn jullie soms allemaal machtige wonderdoeners? En de meesten van jullie behoren ook helemaal niet tot die zogenaamd voorname en welsprekende elite.'

Let namelijk op uw roeping, broeders: er zijn onder u niet veel wijzen naar het vlees, niet veel machtigen, niet veel aanzienlijken. (1 Korinthe 1.26)

Paulus herinnert hen eraan dat zij, toen God hen door zijn eenvoudige prediking riep, heel gewone mensen waren. Voor God was dat meer dan genoeg.

Paulus herhaalt steeds weer woorden die duidelijk maken dat niet die gewone mensen zelf het initiatief namen om christen te worden, maar dat God het initiatief nam.

Hij heeft hen geroepen. In de verzen 26 tot en met 28 gebruikt Paulus steeds weer woorden als: uw roeping... God heeft uitverkoren... God heeft uitverkoren... God heeft uitverkoren...

Waarom was Jezus Christus alleen niet genoeg voor de gemeente van Korinthe?

En waarom zien wij ook in onze eigen kerken zo vaak een fascinatie voor de wijsheid van deze wereld, voor populaire predikers, voor indrukwekkende vertoningen van kracht en wonderen?

Is onze Heere Jezus Christus alleen soms niet genoeg voor ons?

3. Alle zegeningen in Jezus Christus

Jezus Christus is de kracht en de wijsheid van God. Dat is wat de apostel Paulus benadrukt. En die wijsheid en kracht richten zich niet op uiterlijke dingen, zoals mooi preken of spectaculaire wonderen, maar op ons hart en op onze relatie met God. Op de verlossing van de zonde. Op redding. Op gehoorzaamheid. Op liefde voor God en voor elkaar. Op kracht tijdens het lijden. Op het eeuwige leven.

God leek misschien dwaas toen Hij koos voor een kribbe en een kruis, maar dat was Zijn keuze. Juist op het moment dat Jezus Christus het zwakst leek, daar aan het kruis, werd Zijn liefde voor ons zichtbaar. Zo heeft God ervoor gekozen ons te redden.

Door dicht bij ons te komen, door zwak en onwijs te lijken, redt Hij ons, onvolmaakte mensen.

En juist in onze onvolmaaktheid, juist in onze zwakheid, worden Zijn kracht en Zijn wijsheid zichtbaar.

Wanneer wij zeggen dat God niet zó zou kunnen zijn, beperken wij Zijn macht en Zijn wijsheid. En dat is in feite opstand tegen Hem. Hij is almachtig en alwijs, en Hij heeft besloten de mensheid te redden door mens te worden en aan een kruis te sterven. Wat zogenaamde wijze en sterke mensen daar ook van vinden.

Dat God ervoor koos ons te redden door Zijn menswording en door de dwaasheid van het kruis, betekent onze redding. Maar tegelijk betekent het ook het oordeel over alle menselijke ideeën over God die uiteindelijk weigeren zich voor Hem te buigen.

Een God die mens moest worden en aan een kruis moest sterven, lijkt misschien een vernedering voor God. Maar Hij heeft dit gedaan om ons Zijn diepe liefde te laten zien.

Dat God dit gedaan heeft, is juist een diepe vernedering voor óns. Om onze zonden is Hij gekomen. Om onze zonden is Hij gestorven.

Als wij afwijzen dat God dit voor ons kon doen, dan nemen wij de ernst van onze eigen zonden niet serieus genoeg. En dan nemen wij ook de liefde van God niet serieus genoeg.

In het jaar 1707 schreef Isaac Watts het prachtige lied:

Als ik het wond're kruis aanschouw,
waar Christus stierf, die 't al volbracht,
dan voel ik, hoe 'k mijn trots berouw
en 't rijkst gewin slechts schade acht.

Geloven in het kruis van Christus is het beste geneesmiddel tegen het gif van de hoogmoed dat mensen van elkaar scheidt. Geloof in het kruis van Christus en trots op onze eigen welsprekendheid of geestelijkheid gaan niet samen.

Voor ons die iets hebben leren zien van de diepte van onze eigen zondigheid, is juist dit Evangelie, juist dit kruis van Christus, onze vreugde. Hij kwam om ons uit genade te redden.

Paulus sluit dit gedeelte af met een prachtige samenvatting in vers 30:

Maar uit Hem bent u in Christus Jezus, Die voor ons is geworden wijsheid van God, en gerechtigheid, heiliging en verlossing. (1 Korinthe 1.30)

In Jezus Christus, Die in onze wereld geboren werd en aan dat kruis gestorven is, heeft God ons alles gegeven wat wij nodig hebben: een volkomen zaligheid.

Wat een goddelijke wijsheid!

En het enige wat wij moeten doen, is door geloof en gehoorzaamheid met Hem verbonden blijven.

Het dienen van die gekruisigde Heere opent voor ons de deuren van de zaligheid, de toegang tot Gods Koninkrijk.

Waarom zouden wij dan nog iets uit deze wereld willen hebben dat in strijd is met Hem?

Conclusie

Wij moeten er heel zorgvuldig voor waken dat wij, als volgelingen van Jezus Christus, de wijsheid van onze wereld niet boven de wijsheid van de apostelen stellen. Zij hebben ons immers een volmaakte beschrijving gegeven van hoe God in Zijn Zoon, door het kruis, heel dichtbij ons is gekomen.

Jezus Christus is Degene aan Wie wij ons vasthouden. Elke gedachte, elk geloof of elke filosofie die in strijd is met dit Evangelie van het kruis, moeten wij ver van ons houden.

Niet alleen omdat daardoor de waarde van Jezus Christus en van Zijn werk voor ons wordt verminderd, maar ook omdat het onze christelijke eenheid met elkaar beschadigt.

Onze gemeenschap, de banden die ons met elkaar verbinden, worden steeds sterker wanneer ieder van ons persoonlijk zijn geloof, zijn liefde en zijn denken richt op die ene gekruisigde Heere, Die het hart is van Zijn Kerk en van ons leven.

+ In de Naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Amen.